

Nepodpisani se depši na takoj. Pripadana se pisanje, eglesi itd. takođe po običnom članiku ili po dogovoru. Isto tako je sa prilozom. Nevi se šalju poštarskom na putnikom (anome postale) na administraciju "Naše Sloga". Ime prezime i najbliži postu valja točno oznaci.

Komu list nedodjele na vremenu, nema to javi odpravnitiva u otvorenem pismu, sa kojim se ne plaća poštarske, ako se izvana napise: "Bekljevac".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom rasin male stvari, a nosišta sve pokvari. Max. posl.

Poziv na predplatu.

Pošto se približuje početak drugog tečaja godine, pozivljemo ovim sve naše čitatelje, koji se mislu za cijelu godinu predplatili, da čim prije predplatu ponoviti izvole.

Upozorujemo napose one čitatelje, koji nam nisu za ovu godinu jošeste nista poslali, da nam predplatu bez odvlačno pripošalju. One pak, koji nam duguju i više, nego li za jednu godinu predplatu, sjećamo na njihovu svetu dužnost napram našem listu.

Ovim stavljamo i obće svakomu na srce, koji nam štogod duguje, da nam dug što prije pripošalje, da ne budemo prisiljeni poduzeti strožije mjeru i da budemo uzmogli i mi svim našim dužnostim zadovoljiti.

Komu je do tогa stalo, da se uadrži ovaj jedini list za istarske Hrvate, mora mu priteći u pomoć mate, rijalnim i moralnim sredstvima.

U Trstu, 25. junija 1896.

Uprava "Naše Sloga".

Iz carevinskoga vieča.

Ponedjeljak dne 15. t. m. je zastupnička kuća u Beču imala zadnju sjednicu ove letnje dobe.

Sutra sastati će se gospodska kuća, da i ona reče svoju o nekim zakonih, koji su se u zadnje doba razpravljali i tako će biti carevinsko vieće odgodjeno do jeseni.

Neki misle, da bi moglo biti i razpušteno, pak pod zimu određeni novi izbori, pošto se i onako zakonodavna doba primiče svomu kraju.

Ali sve je prilika, da će još ovi zastupnici razpravljati proračun za buduću godinu i obnovu trgovackog saveza sa Ugarskom i zakon o domovinstvu, a taj je za nas najpotrebnije, da se promijeni, jer ni pokrajina ni občine ne smazuju više onih silnih bolničkih troškova, koji moraju plaćati za mnogobrojnu čeljad, koja bježi u gradove, tame uživa i troši, a kad oboli, onda plaćaj za nju občina. Po novom predloženom zakonu biće to prijedloženo ugodno promjenjeno za vanjske občine.

Ponedjeljak je ujedno dovršena raz-

prava o promjeni zakona za nagrade za izvoz sladara (ukra) u tudišnjem zamje i za povlašćenje poreza na proizvodnju sladara, koji se troši u državi.

Za one, koji još ne znaju, spominjem, da se osobito po českim zemljama proizvadja sila božja sladara iz jedne vrsti repa, a opet sladko sladke, kao što je božja mehka repa u naših krajevih. Debliji kraj daskato da i tu zapade velike kapitaliste, ali ako ide slabke na trgovinu, onda je slabo i česki kmestovom; ako ide bolje, bolje je i njima, jer draže prodaju repu, a opet mnogi kmeti su udruženi među sobom, pak ili posve sami, ili u društveni i kaptalisti imaju svoje cukrovare, gdje iz svoje trudne repe vare sladac.

Zastupnici českoga paroda sili su, da se taj zakon razpravi. Česka je privedila zadnjih godina toliko sladara, da ga nije mogla razprodati, i to najviše u Istru, što je Njemačka dala za razprodaju svoga sladara tolikih polaksica, da Česi nisu mogli s njom konkurrirati. Tim nesatima su tripli tvorničari, nego i radnici u tvornicama i poljodjelci, koji se bave proizvodnjom repe za sladac. Na tisine ljudi moglo bi bilo ostati bez radnje i zaslužka. Da se tomu odgovognje, vlast je predložila zakonsku osnovu za nuždu, samo za jednu godinu. Tom zakonom osnovom daje država 4 milijuna forinti nagrade za izvoz sladara u inozemstvo. Da pak može namiriti ta 4 milijuna forinti, dize porez na sladac za 2 novića više po kilogramu. Bilo je kod tuga duge razprave. Jedni proti tomu, drugi za to. Zastupnik Biankini u ime svojih užih drugova, govorio je za zakon; a govorio je u smislu svih Hrvata i Slovaca. On je priznao, da je načelno proti svakim nagradam; on je očitovalo, da je težko glasovati za povišenje poreza, ako i maleno; ali nužda je tu, skrajna potreba, treba pomoći. Porez se napokon povisava samo za jednu godinu, da se zaprijeti nevolja tisaca i tisuća radnih ljudi. Ako je u jednom dijelu nužda, onda valja, da svih djevojki prislože na pomoć. Hrvati i Slovenci dužni su tako reći više nego drugi pomoći Čehom i kao njihova braća i kao oni, koja Česi u raznijim prilikama podupiru.

Nužda je, valja pomoći, reče gospodin zastupnik. Nagrada za izvoz može se opravdati samo onda, ako je država koju industriju ili koji poljski proizvod oštetila. Prema tomu ne sano da se ima doskočiti na pomoć onim, koji se bave sladrom, nego i onim imenito, koja je država ošteta trgovackimi ugovori ili kako drugačije. Samo s uznaka visoke politike sklopilo

se je s Italijom trgovacki i brodarstveni ugovor, nije se uzeo nimalo obzira na životne probitke nekih kraljevstava i zemalja. Glavni proizvod Dalmacije i Istre, vino, kao i ribolovstvo i obala plovilica, izvovalo se je probitkom Italije. Talijanska vina poplavila su sva trgovista u monarhiji, cene domaćih vina su pale, sama Dalmacija ima do 7 milijuna forinti stete. Bila bi s toga sgojena dužnost vlade, da dade nagrade za izvoz vina, da odsteti bar ponekles one, koje je ostatali. Država potiče nekoliko milijuna na carinu za talijanska vina; bar jedan dio toga bila bi dužnost dati oštetećenim sa vinском klauzulom. Nedaje ipak ništa. Pače ona se nije još to na tih odlučila, da ukine zakon o umjetnih vinalih, koji je uz vinski klasu druga glavna rana na tlu naših vinogradara. Bilo bi zadnje doba, da vlada štogod učini za domaće vinogradare, da nagradami za izvoz vina, to ukinjem zakona o umjetnih vinalih, koja su s malimi izuljkama prava i velika prevara.

S navedenih uzroka izjavio je govornik, da će on i njegovim drugovim glasovati za zakon iz nevoje o sladoru, i postavio slijedeće dvije rezolucije:

I. "Poziva se c. kr. vlada, da pitanje o nagradah za izvoz vina uvaži".

II. "Poziva se c. kr. vlada, da u interesu domaćeg proizvodnja vina ukinje zakon o umjetnih vinalih".

Resolucije bile su poduprte i dane u razpravu.

Izvestitej za zakon o sladoru, Čeh dr. Kramar, zagovarao je rezolucije, i one su obje po vlastim zastupniku bile primljene, kamo i zakon o sladoru.

Glasovanje bilo je dosta zanimivo. Glasovalo se je pojmence Česi, Poljaci, Rusini, Hrvati i Slovenci bili su na jednoj strani; Niemci bili su na drugoj strani ili su se odaljili iz dvorane tako, da nisu glasovali ni za ni proti.

130 zastupnika glasovalo je za, 80 proti.

Kod glasovanja za tretje čitanje dobito se je dak i dve tretjine vredne za. I tako bijaše taj zakon iz nužde, kao i one rezolucije, prihvaćen.

Isti dan podnijeo je zastupnik D. R. Lajtinja s drugovima na vlastu upit, hoće li već jedanput predložiti zakon, da se fabrikacija vina u Dalmaciji i Istri posvema zabrani, jer tudi svjet, dobivajući vino iz Trsta ili od drugud u ovih kraljevih, misli da je pravo. Tako fabrikacija škodi i moždani u dobromu imenu naših vinogradara.

Nasi zastupnici podnesli su ponedjeljak još jednu interpretaciju, koja ima svoju veliku vrednost. Reč bi naime, da Njego-

vomu Veličanstvu cesaru i kralju nisu podastre bile na potvrđi one odluke istarskoga sabora, kojim se pokrajini i občinama namicu dugotrajno težko breme za osiguranje gradnje željeznicu Trst-Poreč-Kanfanar, i kojim se odsvaja jedan dijel pokrajinskoga imetka za gradnju Induice izvan Istre, to jest u Trstu.

Reč bi, da Talijani, lukavi kako jesu, uode sada, da jim željeznicu dodje svakomu graditi pred vrata, a na vanjsini kako je da. Vanjsina bi pak svejedno morala plaćati namešta kroz mnogo godina, kako i gradovi; dapače plaćala bi sve više, koliko više bude željezница bliza mora, jer je morski put uvjeć ejeniji, pak bi takova željezница manje nosila.

Zato je dobro, da kad ministarstvo točno pruže to pitanje, i ako nije prilike, da će se breme, koje bude imala nositi vanjsina, dobivati također odgovarajuće koristi, onda kralj neće potvrditi troška za t a k u željeznicu. Nu o tom ćemo još govoriti.

Oblaže te interpretacije, kao i govore naših zastupnika glede odpisa poreza na zemljarinu i glede razteretne zaklada ili ezonera, donesti će u budućih brojevih naš list u celosti.

Zakon o ezonerni proći će valjda još ovog mjeseca u gospodskoj kući, i onda nadamo se, da će brzo slijediti previšja potvrda, i da će tako svršiti muka za potreze urede, za narod a i za samo zemaljsko računovodstvo, jer su tih računa već svih bili slići.

Prešan predlog

zastupnika Spinčića, Laginje i drugova za podporu oštetećenju u Dolini, Osapčići i na Pičašćini.

Ponedjeljak dne 8. junija t. g. shio se je nad Dolinom u kotarini koparskom takav prolom oblaka, da je voda naniela velike skode u vinogradib, na poljih i livadah, i da je razrovala ceste. Sama ta možnja gospodarska zadruga ima u svojem novozasadjenom vinogradu nad 400 for. skode.

U Osapskoj dolini, u mjestnoj občini Dolina, kotaru takodjer koparskom, prouzrokovala je povodnja subotne dne 6. junija t. g. takodjer veliku štetu u vinogradib, na poljih, livadah i na cestah.

Petak dne 5. junija tek. god. bilo je mnogo sela u mjestnoj občini pazinskoj, istoimenom kotaru, imenito na Pičašćini, tučom potučeno i jako oštetećeno.

onako pobožno moliti — rekao bi, da to nije naša krv, već da su živi angeli salili s neba . . .

Borislav (uzhićeno): Vidi dakle dragi Nadine, da tvoje selo nije pravilo. Da li sve se budi: Istra nije propala! Preganja, truda i strpljenja treba. Nadare, tebe ne treba utići, al ne zamjeri, što će ti prizaputi: Milade tijerimo u školu koliko više možemo, a starije? — starje — bome je težje otići orati! Zato budimo zadovoljni, da ih učimo strahu bojemu, trjevnosti, umjerenosti, radosti a osobito štednji.

Nadan: Zlata ti vrijeđe te besjede. Imamo primjer u nesretnog Levicu. Ti si čuo govoriti o njegovoj kući, o njegovim starijim. Nije stalno u našem selu bilo bogatije i postejne knjeze od Levicive i to da prodi malo ljudi. Ako si htio viđeti najljepše njive, livade, sjekirove, vi nograde, goveda, ovce, u kući čistoću i red, to si sve vidio i našao u povodu reda u Levicivu. Nu pokole je Bog sudio starce, koji su istoga leta zajedno umrli — okrejuo sva nazad: po rukovo — jer kako ti kazab — Levic ima uporno srca, vrh toga je svadljivac i pijanac, pak neznam

PODLISTAK.

Pijanac

(Iz života istarskoga)

Napisao A. K. Istranin.

(Nastavak)

Borislav: Badava ti moj dragi judikovanje. Naš je narod zapušten i s toga treba mnogo i mnogo, kako se ono kaže, kroz prste pregledati. Stvaru veliku ranu ne može ni najbolji ličenik odmah zacijeliti. Nastojimo, dragi Nadane, da uzmognemo zaklinjati, prostiti, moliti, svjetovati na dobro ovo naši ljudi. Ako posjed da nas jedno zrno, sjetra drugo itd., morat će prije ili kasnije vidjeti i ploda. Strpljivost se hće, ljutori ma ljutori preguravaju među takovim narodom, kakav je u tom vašem selu, ali nadamo se, da posudova nije tako. Pa knake su poteli ruže pupoljive bacati po drugim krajevima Istru, zašto nebi i ovđe ne samo pupoljke nego i cvjeće. Ostavi se daške težkog judikovanja. Vjeruj mi — prije ili kasnije čo i ovaj pak progledati, pak tko, me? progledati čo možda još i sam nešretni Levic.

Nadan: Oj nikad on, van ako ga milost božja potres kakvom nesrećom!

Borislav: Reci ti habujalom potoku: Stan! Aj! Nitko — on će svojom maticom napriča, pa jao si ga njenom, tko mu se uzprotivi — sve sobom trguje i pobere . . .

Nadan: Ajj! da bi se tvoje misli čim prije obustavile.

Borislav: Morat će, dragi Nadane! — Da je noć crna, a dan svjetli, tomu ne treba mudraćeva dokazivanja. Kad budu tvom i mojim seljanima pod podplatiama pete gorjeli, vidjet će onda . . .

Nadan: Samo da nebude prekrasno. U ostalom i ja sam s tobom. Neprijatelj naš na plesku zida, zato će mu se i zgrada brzo srušiti.

Borislav: Na starije ne treba da računaš. Uzmi na oko mladi narataj. Kod njega se opaža ipak ljepe vlastnosti.

Nadan (zamisljen): Ne, neću ti protosloviti. Ima, hvala Bogu, dobre omiljene u Istri, koja se sasvim otresla mračnih i starinskih predusa. To mi svrđevo je da se mojim seljanima pravdaš. Kad bi ti poznao lepú Zorana i čestita Sretana — a da bi ti se srca od milja topilo u prisma! Jedan ljepsi i zdraviji od drugoga, jedan

pametniji, rođoljubiviji od drugoga . . . pa ne čudim se, da se — kako se natuće — mladost zavoljila. Ako pametno misle, neka se udrože — Bog ih blagoslovio i usrećio!

Borislav: Zar zbilja Zorana i Sretana tajni zaručnici? Oh! onda sam posve zadovoljan. Od lani nisam ovđe bio, al u količu ju oni dvojici poznajem, nemogu da skoro neproplaćem da radost.

Nadan: Prava je istina ono, što sam ti kazao pred godine. Preko djece muzike preko ove zime učio je Sretan čitanju i pišanju, a Zorana isla je tragom svog miljenika. Pobrala djevojčice našega sela, pa isto snijima učinila kao i Sretan. Čoij: pred četiri godine — znam ja — nije bilo izvan mene i njih dvojice, da bi jedan skoro znao „b c“, a danas ili da bolje kažem, večeras, ima ih preko četrdeset muzika i ženskih, koji znaju to i više.

Borislav: Ah! to je lepo. Bog blagoslovio takove učitelje! Nadan: Ai nije to još sve. Onoj dječi, koja se marljivo uče, priskrbe ova — neznam sam kako — ljepe molitvenice i drugih knjiga. Doista, čovjeku se srce od radosti topi, kad ih vidi sa molitvenicima u crkvi

Izdan svakog četvrtka na krov.

Dopisi se navraćaju ako se ne traže.

Nabiljevanje listova se ne primjenjuje. Predplata s poštarskim stečem 25 for. za sejake 22 for. na godinu. Razmjerno 20% 22 for. i za poštarsku. Ivan carinice više poštarske.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredništvo i administracija nalazi se u Via Farrete br. 14.

Na temelju tega postavljaju podpisani sledeti prešan predlog:

Visoka kuča neka blagoizvoli odlučiti: Poziva se c. k. vladu, da u najkratčem roku provede izvode o štetah, nanešenih po proučenju oblasti u Dolini, po povodnji u osapskoj dolini, a kotar u koparskom, te po taci u više selu ujestrane obzirne mjeru za odstranjenje ednosne nevolje u onih stranah.

U formalnom obziru predlaže se, da se taj predlog po svib u §. 43. poslovniku predviđenih požarenjih odmati razpravi.

U Beču, 13. junija 1896.
(Slede imena predstavnika i preko 20 drugih zastupnika.)

Prestost tog predloga i predlog sam zagovarao je u kratko zast. Spinčić biće ujima priljepa i prestost i predlog, te je tako nade, da će c. k. vlast utišiti ono, na što ju je pozvalo carevinu koju vječe.

Drago bi nam bilo, da saznamo iz onih krajeva, kada i kako se budu vodili izvodi o nanešenih štetah.

Interpelacija

Zastupnika Jurja Biakinina i drugova na njeg. prezv. gospodina ministra trgovine Hoga baruna Glanza - plemića Eicha, u sjednici dne 2 junija 1896. carevinskog vjeća u Beču

Na obalah Dalmacije i Istre ima od prije stolica osoba - nebroj primopredno osoblje - nanešenih u službi primorskog svjetionika.

Koliko je važna ta služba pri svjetionici za pomorski i trgovski život, svak će shvatiti, ako promisli, da od savske službe svjetionika zavisi sigurnost brodova, momčadi i trgovine, koja se na njima nalazi, pa i glavnica osjećajnog društva.

S tega broj svjetionika, koliko važnih i koristnih za međunarodnu plovitbu, i kod nas uvijek se povećava. Svi su ti svjetionici smješeni, ili vanka daleko na sred mora, često na maloj hridini od nekoliko koraka površja, ili na kakovom putom rta, odaljenoj od svakog čovječjeg prebivališta.

Jur sam prebivalište tih ljudi kaže, kakovim su privrjacima odusudjeni, bilo obzirom na državni život, bilo obzirom na svoju dječku, koja, pošto nemogu poboljati školu, moraju rasti u najvećem neznanstvu.

Služba je pak tako puna odgovornosti, da, ako i slučajno u olujnoj noći ugasi svjetionik, namještenik odmah je odpuštan bez ikakve mirovine, mu bio on u službi i 20 godina.

Imalo bi se misliti, da će tu deljad, za takvo življenje, puno privrjacije i odgovornosti barem primati pristojnu nagradu. Ali nije tako. Već dio namještenika pri našim pomorskim svjetionicama prima na mjesec 20 forinta, i tim moraju nabavljati službeni odjeću, hraniti sebe i svoju obitelj, često mnogo brojno. Promaknouća u više razreza plaće vrlo su riedka, te ti ljudi prije ostare, nego doživiti, da se ih promakne.

Stanje dake ovih državnih poslužnika uprav je žalostno. Ne samo što su njima godišnje plaće vrlo skoro odmjerene - imadu 250, 300, 350, ili najviše 400 forinta na godinu — nego, što je još gor, nemaju nikakva prava ni na pristojbu za službeni odjeću, ni na mirovinu, tako dobitju mirovine, to dobivaju samo od milosti.

sam, kako će to sve svršiti. Samo da ne bude u kratko bubačao bubač.

Borislav : Da, iz tvojih rieči vidim i ja na čemu je. Ako ga Bog ne razsvjeti — zlo ponji i gore!

Nada : Dragi Borislav, Bog na pitanjima neće izvanrednih čudesa činiti... — ta me je dno razum i volju. Po momu mišljenju njegovu kuću može spasiti samo zakon između Zorane i Sretana, jer će tako razdijeljeni kćer pomiriti i s gospodarstvo doći u bolje i poštenije ruke!

Borislav : Misliš li zbilja, da je to moguće? Sada u to doba?

Nada : I ja se bojim — jer sve do sada je slično postupalo onog stranskog klaucuša Šior Menega. Što mu je ovaj kazao bilo je evangeliye. Nu čujem, da su se u koštac uhvatili neki dan u njegovoj kući. Knačuh Menego ga htio ništa manje nego okrstiti i prevariti u nedjelju, a on a na sreću iako i pisan, dosegao se, pa ga prognoao kao cigano iz svoje kuće — sadu su neprijatelji. Možda će mu to neprijetljivo koristiti. Nego znaj, ti si došao kasnoamo. Trudan si i žedan — zato ostalo ostavimo za drugi dan. Ajdmo na vederu. Mislim da nam ju je dobra maška ju zgotovila.

(Strčetak I. pricora. — Pade zavjesa).

Obzirom na veliku odgovornost i na iznimni način življenja osoba nanešenih pri službi pomorskih svjetionika, pravedno bi bilo, da se njihove plaće uređe barem tako, da njim nebude trebalo boriti se sa najpređnjimi potrebnim životom, i da počasne godine pamtične osamljenosti usred mora, bude se mogli povratiti u ljeđsko društvo na utravanje pristojne mirovine.

S toga nam je čest upititi njeg. preuzišenost gospodina ministra trgovine:

Je li njegova prezv. gospodin ministar trgovine iskoristio još tekom ove godine izmjeni zakonsku osnovu za mređenje plaće osoba, namještenih pri pomorskim svjetionicima u Dalmaciji i u Istri, i pristojno poboljšati njihovo

vore, da ako s njima ne držite, da čete bit prodani pod Hrvatsku, vi da ne smeto bit Hrvati, već Slavinci, već drugačije. Čete bit proti previštemu cesarstvu! — Ja ču vam na to reći, da pod Hrvatsku bi vas oteli spraviti samo bolni noćnjaci naših kapuriona, za koga vam govorite, da bi to oteli stori, eši se jedan po jedan poštešniji, nego sve skupa černe moškove i kosmati dušnici, ka neka zamisli, ma oni sni, ki bi vas oteli spraviti pod Taliju, ali nemotu tega storit, već smo niti naše mi pravli Lovranci i Slavinci, ki smo i zadaju kapiju krv prolet za našu milu Istru i dobrogca cesara i kralja.

Promislite malo, ki vam najviše vriše, da ste Slavinci ter vas s tim jekšun za se love? To su vam baš oni, ki nikada ni vane ni doma ni mešobon, ni vaši familij ne govore našu besedu od same mržnji proti njoj. To su vam baš oni, ki kada počne vačevke sveta predika va našem mišem zajike, obrna pleča Bogu i oltaru pak kako „pikarobi“ i crekvi beže, a govorje po našu samo kako bi oni rekli — sa „ščoci“, s vami, da vas na svoju bandu predebe. — Čuje malo pak čete da oni rekli — sa „ščoci“, s vami, da vas naši verovati! Tu vam je jedan otrečin, kemu još deboto timun zada „ščoci“, a tega jenavadil čaka, da završi na jednega pojasa: Puti ti si Istrian, a bio otel slavinski govorit! Ča nevraš nemo, da ki je Istrian, mora samo talijanski piščet! Ki lepi ledioni davaju bradati ovi svojoj dece? — Tu vam je par drugih, ki su govorili s jednog kmetom z Dragi, pak kada je hal ča od njih; da su rekli: „Intile, prez teh, ščoci“ no moremo nis, a ako naš bandonaju, ščoca mal . . . duncve?

Tu vam je četrti, čigoveh listi su puni talijanski foji, on na puno usta svega rigu proti Slavincima i trijansku — daki i proti vam, ki mu ruki bušuju, a vaspje na punu usta, da je Lovranci zvan potest i dveh trijih vilani, — viste malo no, ko ima veščara, — čisto talijanska. Tega vam on ne poveda, zač kada bi ti zreali, bite mu vero kakovu „peturinu“ prisili. Tako, po njegovoj mudroj glavice vi niste Slavinci, kako vam to govoriti, nego čisti Talijani, kako to svetu povede. — Al iši malo videli? Da nebi bilo leg to, pak da sprevidite, kako i ki vas varata i ki bi vas oteli kamo prodat — Hote pol-štemen Lovrancem, ki su pak vavek branili, pak te vam oni proštat, ča on lepi Granpol piše, lažnji smrad je ono. — Čuje i ovo, čete videti, kako lovrenski „caratini“ brane vaš zajik. — Kada se je otelo na nadnjeh lanjskih balotacijonih za dijeti pisat protokol, pital je komisar, kako će komisiju, da se ga piše — Bog dobar, ki je prvi skočiti nega i Ši kapurioni, da oni te same talijanski protokol, a ne slovenski, da se je na takova mružnju proti zajiku, kega vas lovrenski pak gana, i sam komisar pričndi, pak je odlčil s Tominićem, Turčićem i drugimi pravodržavcima Lovranci, da se piše po slovenski. Pak još vas varaju, da te va potestarije pisat po našu! Po njihova, si, ma niste tako zabunili glavu, pak da bi te misili, da je talijanski po vase. Ma, ča njim ljudi božji, još poklo znate da znate, morete i verovati! Oprite pršatum fudrane oče, pak stanite na nogi, pokazite da ste pravi Lovranci, a zajedno pravi Austrijanci, verni sinci naše Iste. Ja, zač kada držite s jednou tanečnik, ki se Šeć i o politike razgovara s jednou, ki se je pritepal va Lovran pokole je va hlađe ječnik srebala zač je va Trste skupu s drugemi, a sakovem i vi držite i ki vas varaju, petardi hital; zač kada vi držite s jednou drugom, čigov sin da je rekao, da negre na maši za našega cesara, ma da bi sal, da je maša za talijanskega kralja ale kraljicu, pak je ta stvar i na tribunale bila i on s školi stiran; vi da držite z onem, ki nose na dlanu talijanski gladi, ki nisu austrijaki Ščoci, to vi, ne znaju, deštate proti Austrije i proti našemu cesaru, te proti samem sebi, a najviše za grdo grešiti i proti Bogu. — S tim, dragi moji, pod nogi hitate kosti vašeh pokojnika, ki su bili viši njih na vojske umrli, albroke da bi Talijani branili. Takovi su bili vaši starej, a na ukakovem vam talijanski Lovranci ale lovrenski Talijani Ščompija. Takovi budite i vi, pak onput vlih čete moč red, da ste, kada ste i netakda bili, to je, kakovi su bili vaši starci — Bog jih pošlju. — Vašem slepilom hitate, dragi moji kneti, Lovranci su propast takova, da dete vero plakat i naricat prevo luge ju žije zvukete. A kakova će onputa biti? Gledajte, da vam ne bude godi nit red: Bog ga pomili, nego projektil bi, ki j' temu kri. Sto promisliš na to? Ako nista, promisliš sada. — Još je na vreme. — Nezameriti, ako sam ovako ostar, to j' senjal, da cu vam dobro i da vam ističu godinu, ku, kakova bila da bila, valja reč, a Bože daj, da viseju i razumeli, a šarenjakse čakoli i laži sve za vrati spravili, pak nakrncali ih na svu talijanski bragići i trabakuli, da ih nesu va Siciliju,

neka se gladubi talijanski s njimi najeda, te su se nebogi dosta glada napatili.

Složite se, dragi moji brati, još ste na vreme. Obrsite se smrda, kogni i djavla, a ne budite „ščoci“, već slobodni ljudi i gospodari na svojem. — Zberite lepo svaki vašen komune po Šeć mati panezelj i vam po volje, ki te branit, ča j' naše bilo od stajrini, a če bit do svršnega dneva, pak neka lepo ti vaši mani — buduci rasprezentani, pitaju, da se piše po raču, po domaću, i oni putu čete vidjet, ko dobro ste sami sebi i uči Lovranci. — Take deljavje po svoj glave, a ne poslujuće čakoli lažnjive ža-rovjaki, nečete se zamerit nit Bogu nit ljudem, zač čete imati dnuču čistu od grahu i pokazat se kako pravi Ščoci austrijski. — A kada vas budu opet „caratini“ razpucavali, vi naj recite: Hote z imenom božnjem, mi znamo, ki i kakovi ste vi, mi znam doma i čemo dešat ča j' has volja, a ako vam ni pravo, ukrajite se lepo na sve „libarice“ i Italije, pak hetjeva Cozo glad patiti. Mi smo zadovoljni, da ćemo vam na vreme, prvo nego smo se osamotili i oskolidili vas komun, krabojšnice u obrazin abrejske skinoli. To vam je! Sada pobirajte čepi, ki ste tam za pijati davali, ale kako bi se po našu reklo — rog za svete. Tako lepo!

Nečete se, vero, po moja grešnu dušu, pokajat, ako poslujuće onega, ki vas svih se dačno pozdravlja i vam želi dobar početak i finitak na dobro vaše i sve Lovranci i ki se zove

„Sedmi davoraški“.

Malovjercima.

Vi velite: „Za stlačena
Otačbine prava
Ne boli nas glava.
Za slobodu, nezavisnost,
Za te rieči puke,
Peremo si ruke.
Jer što hasni, kad nam kratko
Do blidnoga groba
Dousđijeno j' doba.
Ter doživjet ne možemo
Našem trudu ploda,
Ni slobode rođa . . .“
Stante sinje kukavice,
Zar vas stid na hvata
Grdeč rod Hrvata?
Zar potomci vi ste onih
Slavnih mučenika
Roda pobornika,
Što su za dom krvni lili
Krvnom na bojištu
Crom na stratištu?
Al što zato? Haran narod
Za to svoje dike
Ima spomenike;
Doklen rad vas kukavice
Štidi još uviek hvata
Silni rod Hrvata.

Emin.

Franina i Jurina

Fr. Kamo bežiš tako naglo, kako i lovski brek?
Jur. Vero tečam j' Inemu Šarenjačkemu župu baštu zgorit.
Fr. Ča se nebojiš pržma?
Jur. Kada mu se je moglo reč, da je Šperkica i još huje, a on je sve to močev va žep spravil, onputa neče se valjada ni za jednu baštu — važat.

Razlicite vesti.

Za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri pripisao je veleč. g. Jos. Vrbka for. 4.75, sačkopljene na kržnju utorak u njegovoj kući u Šajnju prigodom podarovanja sa dobrobiti kujzicama veleč. g. C. K., koji je darovao za to 50 nov.; za kujzice darovali isto toliko P. S. i M. V., njima se pridružili M. T. sa 15 nov. ukupno for. 1.75. — Na duhovski utorak sabrala Marija Dočkal kod Č. g. Čedomila Korbara for. 3 i to: M. Dočkal i for. Č. Korbar

1. for. i J. Vrbka 1. for. — G. Vjekoslav Čop iz Novog u Hrvatskoj posao nam je for. 8.25., sabranu u državnu načelniku i prijatelja škole. Živili!

Ukinuta odsuda. Mjeseca marta g. bio je određen naš urednik od ovlađnje tajjanke porote na zatvor da dva mjeseca i na sve sudbene troškove. Njega je naime tuđi na sahjeti porečko-puljskoga biskupa presv. g. Iv. dra. Flappa državno odvjetništvo radi poznatog članka „Biskupova nauka“, kojeg je probio naš list u formi pastirskog lista za korizmu g. 1895.

Kod razprave branio je našega urednika upravo sjajno c. kr. tajnik prizivnoga suda g. dr. Kramer — službeno, jer se po ovlađnjoj odvjetničkoj komori službeno imenovan branitelj kojekako izvršio. G. branitelj nastupao je kod razprave moćnije, da biskup nije oblast te da se sredstva nemaju na temelju §. 300 nikako odudbiti. Svoje mišnje podupro je vrlo temeljitim razlozi i dokazi. Talijanska porota izjavila je usporom tomu, da je naš urednik krv radi bujenja proti oblasti i na temelju toga pravonika odudio je urednika sud kako smo prije spomenuli.

Branitelj g. dr. Kramer prijavio je kod razprave ništovnu žabu, koju je u propisano vremenu sastavio i naložio. Žabu ta bijase iako je ukrasno i temeljito sastavljen, da bi i naj-vrstajem pravniku alcila na čast.

Vrhovni sud u Beču privratio je doista ništovnu žabu g. dr. Kramara, pristav uz njegovo tumačenje zakona, t. j. da biskup nije oblast. Vrhovni sud stvorio je naime odliku, kojom riešava posave naše g. urednika od svake kazne te jest od zatvora i troškova.

Cim dobijemo dotičnu odluku vrhovnoga sudišta, vratiti ćemo se na ovo pitanje, jer je za nas i za naše odnose je od velike važnosti.

Glavna skupština političkog društva „Edinstvo“. U odborakoj sjednici našeg političkog društva od prošle nedjelje bijase zaključeno, da će se obdržavati godišnja glavna skupština prva nedjelja julija t. j. 5. julija t. g. u 9 sati u jutro u prostorijama „Detalj-ske podgoričke društva“ (Via Molino piso-wo br. 1) sa slijedećim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Izvješće tajnika.
3. Izvješće blagajnika.
4. Predlozi i interpelacije.
5. Izbor novoga odbora.

Preporuča se gg. članovom, da se u što većem broju na skupštini dostaviti izvole. Odbor se nuda, da će skupštini prizustvovati i gg. državni i vedični zemaljskih zastupnika Istru, Trstu i okolicu.

Novi biskup trčansko-koparski i pravdoljubivost porečke „babе“. Službeno glasilo zemaljskog odbora za Istru i vladajuće talijanske svoje piše u zadnjem broju na ovodonu mjestu o imenovanju presvjetlog g. Andrije M. Šterka biskupom trčanskokoparskim, kojemu se određe svećenički i biskupske vrline, ali ne može mu oprostiti, što nije rođen Talijan i što nije zaseo stolicu trčanskog biskupa svećenik po rodu i častvu Talijan. Svoj zahtjev temelji „babе“ poput ostalih lažiliberalnih i židovskih listova Primorja na tom, da je u trčansko-koparskoj biskupiji većina pučanstva talijanskoga roda i jezika, što je — da se najblaže izrazimo — gruba neistina. Spomenuti listovi misle, da trčansko-koparski biskup upravlja samo sa gradovi Trst i Kopar, jer se po istih biskupija krsti i jer bijahu jednom u obih gradovih sjedi biskupa, ali oni se u tom jutro varaju, jer trčansko-koparski biskup imade pod sobom katoličke triju političkih kotara u Istri, osim Trsta sa okolicom, i to kotar koparski, voloski i pažinski, izuzev par župu u ovom poslednjem, a u tih kotarib živi u ogromnoj većini narod hrvatskoga ili slovenskoga roda i jezika. Kad se bude radilo o imenovanju biskupa za same gradove Kopar i Trst (bez okolice), tad će naši lažiliberalci imati pravo, da bude imenovan biskupom u Trstu — budu li bijeli Napuljani ili Kulabrezali dok je ogrećena većina katolika u trčansko-koparskoj biskupiji hrvatsko-slovenskoga jezika, dokle je pravo i pošteno, da bude crkveni poglavar u toj biskupiji toga roda i jezika.

Imenovanje. Njeg. Veličavstvo cesar i kralj Fran Josip I. imenovao je držav-noga nadodjetniku u Trstu g. dra. Adalberta Gertschera ministerijalnim savjetnikom kod ministarstva pravosuđa Beču. I tako je opet izpraznjeno veoma važno mjesto državnoga nadodjetnika u Trstu.

Cirillico-Metodijski dar. Pošto se približava dne 5. jula, to jest blagdan slavenog apostola sv. brata Cirila i Metoda, zaštitnika naše plenitene istoimene države, to preporučamo svim članovom i prijateljem naše države u Istri i u svih hrvatskih pokrajinalih, da se refengova dana naši potrebne države kojim milodarom sjestiti izvole.

Mnogo je naših podružnica, kojih će da-

novi onaj dan blagdanovat, ali će još veću zaslužnu imati, pred Bogom i narodom, ako početi u milostiju našoj zapuštenoj djeteti, koja čame u tlimi beznaštva. Svi i najmanji darak doći će dobro našoj državi, koja se tolički zauzimajuže za odgoj vjersko-narodni zauzemarene naše dijelice. Naše hrvatske države molimo ovim, da izvole svoje čitatelje upozoriti na plemenito djelo, koje mogu onoga dana istarskoj slobodnoj izkazati.

Plaćen odgovor. Porečki listić, govorio u zadnjem broju o pozmatanu a neumjetnom zadirivanju zastupnika Rizzija i prigodom razprave u car. vječu o odpuštu zemlje razteretnoga doga istarskoj pokrajini, dokazuje po sveu, da plaća više poreza 20 čisto talijanskog i mjestu občina Istra, nego li svu Hrvatsku i Sloveniju naše pokrajine. U Istri imade 61 mjestna občina, među kojim rečeni listić našao ih je 20 sa izključivo talijanskim pučanstvom, a pošto mi za tolik broj čišta talijanskih mještana občina Istra nijeznuje — premda su Istani i akoprem su naši narodnostni odnosi Istra priznati bar toliko, koliko i porečkim piskarom, to ih molimo učitvo, da nam izvole nabrojiti tih 20 mještana občina Istra sa izključivo talijanskim pučanstvom.

Ako se to posreći dokazati gospodi oko porečkog listića, evo ovim zadajemo im poslušnu riječ i čvrstu vjeru, da ćemo za uvjek odložiti pero i stupiti medju najradikaljnije zastupnike talijanskoj slobodnosti u Istri.

Cekamo dakle na dokaz i odgovor, koji je već unaprijed plaćen.

Ružina uporaba. Orij smu dana vidjeli po uglovin gradu i dakkato većinom na mještih nepristojnih priljepe, na kojih je bila i slika prevarjelog novomilovanog trčanskog biskupa. Te sličice rabile su ili su male biti ovlađnjem listu vrhul katolika „L'Amico“ za njegovu reklamu kod prodaje. Ovakvo postupanje nemaju se inače okratiti, nego smotriti židovlukom. Kako je već poznato, takvi se oglasi po ovlađnjem slavnoj knjizariji, koja je već i odrasla, izrabljaju u svakojakome spradnje, a osobito nasladjuje se, kad može upotrijebiti pera i stopici na nekemu svojemu prijatelju se je pogovarao neko vreme. Naš „dacić“ i njegov prijatelj misle svojim glamvom, a ne s Marinovom ale s Doljimamovim, pak drže s nama, ki bimo osteli, da sami spomem zapovedamo, a ne drugi tui nam. Ča se je dogodilo? Brizan „dacić“ troupi je žmijen u žmijul od svojega prijatelja i rekao: „Zivio!“ To je bilo neki Dražan, žalostna mu majka, pak je malo kasnije na putu skočio na našegu „dacića“, ter ga na smrt spribil. Naš brizan čovek je još duhat, ma ne znaju kdo će ustat živ. Dražana su pak žandari pograbili i zakovanege zapeljali va priun na Volosko.

To je dakako sve talijansko maslo. Ruka domaćega čoveka posegnula je za svojim bratom, va kemi teče ista krv, ka i va njenu, al tu ruku su drugiagnali na nju, tako je bilo justo i va Kastve

prid jedno deset let. Došli su Talijani smutljivci i počeli učak domaći puk na njegova najbolje prijatelje, varajući ga, da će ga oni prodat pod Hrvatsku. Puk na Kastavčine im je poverovan, kako njim veruje danas naš vanjski puk. Na Kastavčini su se ljudi, do onda mirni, počeli svajdat, kako danas u Lovrane; na Kastavčine je proteklo bratske krv, kako i sada va Lovrane; va Kastavčine su ljudi tui krv drago platili, kako će ju platiti na nearenci Dražan: va Kastavčine su se ljudi opametili i videli, da je sve laž, ča su njim Talijani govorili, a će se pak tako opametiti naši ljudi na Lovranci?

Oče, ali kasno i na svoju skudu, Ja, pokole budu jedan drugume naškodili na tui i na duše, na imanju i na poštenju,

onputa te reč: — Proklet bil on, ki nas je smutil. Kako bimo danas srečni bili, da nismo poslušali domaćeh šarenjak i priključenih klatež. Ja, ljudi moji, vi dete se kajat, al bit će kasno, zač ki si duši s ovakin grehom oblati, neće ga oprati sva voda s Kvarnera. I on mladič va pri-

zune se kaje, ala kasno mu je. I njemu

će prit dan, kada će reč: — Ala sam bil

trubat, kada sam sam ruku staviti na mir-

negu čoveka, ki ni rekao drugo, ako ne:

„Zivio!“ — Je to greh? „Zivio!“ To će neka ruke žive. To je naša domaća beseda,

a „zivio“ ni naša, neko ne talijanska.

Tako je! Srce me boli i dušu mi žalost para, kada vidim te stvari. Neka pre-milostivi Bog podeli onemu našemu „daciću“ državljive, neka ga dobra Majčica božja zivoga zdrži nebojgo žene i dečice, a onemu nesrećnemu va prizune neka razvedeti pamet i neka mu oprosti greh, za koga će morat odgovarati pravici.

Dražani, Dražani, sada vidite, da imas vash kopat pravo, sada vidite, ča su vam naprekli Talijani? A ča te vam pak još napeč, ako se od njih za vremena ne odričete!

Odvjetnik g. dr. Laginja učio je proti

osudi ništovnu žabu, koju je vrhovni sud u Beču privratio i odlučio, da se ima razprava obnoviti, ali ne više u Rovinju, već u Zadru.

Dne 23. i 23. t. m. bijase porota razprava proti g. Pajaliću u Zadru. Obučenog branio je zastupnik na državnom saborni i odvjetnik u Zadru g. dr. Petar Klač. Ovomu se pridružio i mladi odvjetnik i vrlo čestiti kojim milodarom sjestiti izvole.

Mnogo je naših podružnica, kojih će da-

Dne 23. po podne obavictili nas prijatelji iz Zadra, brzojavno, da bijase g. Pajalić i m. vode. Neima, čovjeka medju nama, koji bi pamti, da je bilo kada ondaž uzbrijeno od obutube, rešen. Očekujuo da naši prijatelji u Zadru, da nas o tečaju razprave, u kratko obavijesti izvole, zdestituo ovim naj-odlucujućim. Pajaliću i g. g. braniteljem na polučenom raspovjed.

Za podružnicu družbe sv. Cirila i Metoda za Istru Puli darovaše posile zadnjeg izkaza slijedeća gospoda: N. N. Puli 5. for.; po 1. for. platili su članovi: Pahor, Stjepan, Skroba Miho, Mihaljević Frane, Pavlešić Pare, Smak Jakov, Lovrić Josip, Grun Vilim, Keršić Ivo, Pavlić Anton, Stiglic Ignac, Tomazin Josip, Cvirković Ivan, Cotić Štefko, Dujmović Iva, Gjivjanić Stjepan, dr. Ivan Zuec; po 50 novč. 7. t. m. gosp. Petar Jaretić 3. for. 5. n. gdje Ernesta Jelenić. 1. for. 40 novč.

Iz Lovrana pišu nam 13. t. m. A brižni moji ljudi i Sami ja govorim, da će do tega prit. Pravo je barba Tončić pisal va čerašnjoj „Slogi“, da će na nas prokljatstvo božje prit. Smilj Boža nam se Bože i naši ljudi se vas tresem od straha i boli. Ju mane, ju mane, ča se to pol nas zgaja. Brizan jedan čovek „dacić“ od vina, čestita i poštene duša, Šal je po posle na samanj. Svetemu Antonu zgora Kriva. Posel se je nebog za atol i nekemisvojim prijatelji se je pogovarao neko vreme. Naš „dacić“ i njegov prijatelj misle svojim glamvom, a ne s Marinovom ale s Doljimamovim, pak drže s nama, ki bimo osteli, da sami spomem zapovedamo, a ne drugi tui nam. Ča se je dogodilo? Brizan „dacić“ troupi je žmijen u žmijul od sva vremena i na vanjatine, kade se s ljudi mirno govora, pak ti ga je pošel lajat i vapid u govorit mi i ovo i ono. A je to lepo! Jednega redovnika naši Talijani nete, da puste na mire. Neki Iridina videl ga je ovi dani na vanjatine, kade se s ljudi mirno govora, pak ti ga je pošel lajat i vapid u govorit mi i ovo i ono. A je to lepo! Jednega redovnika, pak tako? Delajte samo tako, samo tako prevarene imoji ljudi! Poslušavite vi one Talijane, ki ne znaju ni za Boga ni za Majku božju. Sve delajte onako, kako vam govorite Lutorani, Framažoni, Irudi, Iskarioni i ti i ti o Boga zapuščeni nevernik, ki su svetega otca papu pokrali i zaprili. Delajte kakute oni, ma pognjate dobro, da ako se ne odkrivate od njih, da će na vas i na vaš decu prit prokljatstvo božje! Oba, da bi tako ne! I na Isusa su židovi tako maskovali, al on je na drvu kržu na smrtnoj uru zapavili:

Bože, eprosti im, zač ne zanju, da delaju! I ja ne morem od manje, a da se ne pomolim Bogu za moja brizno mesto, i ja va ovem čase, molim svetu nogomogućeg Boga i uticem se k njemu govorite: „Bože! eprosti mojim nebogim i prevarenim Lovrancem, zač ne zanju da delaju!“ Prit će vreme, i oni to se pokajat za ono, ča sada delaju, a za sada molimo našeg vrednega i dobrega gospodina kapelana, da oprosti onim nesrećnim ljudem, zač oni sami ne znaju, da delaju. Talijanski je zlodjej i smrđav svetu krov. Potari ga sveti križ. Još bim vam ča pisal, ma sam jadan i tužan, zato da vam samo prošat ov. list, ca mi ga i zad na Miklo s pošti prnesal. Još je tepal — čujte, ča je va njem napisano:

Fort Sill. (Indian Territory)

Dragi i srdacni moj Lodono! Puno vremena več ti nisam pisal. Ma ča čes da ti rečem. Posla imam puno i previše. Ale ni mi žal, zač hvale Bogu svaki mesec stavim ki solad na stranu, a znaš dobro i sam, da ki se mora skrbet za ženu i za decu, mora da se trudi i muči. Tako je. A kako je poli vas — va našem Lovrane? Je se ča svet opametit, al pak još drži z onemil gladihi i dotepluh. Ma ja se toliki puti glamv razbijam i nikako nemorem razumet, zač se baš neki naši ljudi za te Talijane toliko „ganjanj“. Po sem belem sirovem svetu, kade god sam bil, svagde gledaju, kako bi se „überzli“ od teh napasti, a samo puli našim deluju najveći „kumplimenti“. Ma ča ni to čade, a? Ja bim ti ned rekao, dragi Lodono, ma me je sve strah, da će mi se rugat. Reci, ča te je volja, ja znam, ti si prošat puno „über“, pa ne čes verovat, ča ti rečem, ma zaluđo, mane nebi to nijedan z glavni znel. Ja mislim, dragi i srdaci moj Lodono, da je našem Lovrancem nacinjeno, da su naštrapali. Ne smej se! Jedno slabo oko — a Talijani imaju jako slofesto oko!

— more puno naškodit. Ova Taljanaria, ča ovo pride Bog zna da kuda, to ti je sve same štriganerija; krsniki i kudaki, potari ih sveti križ. Ja, kada kega takov vega po noće vidim, ja ti se valje zlameš. Ča ja znam — svega ima na svete, a na veci zlak; pak ča se neki moglo dozgodit, da su ti Talijani naše vredne i pametne ljudi „zaligrati“. Ti će se smet, da su naši ljudi držat s temi

